

2017-06-19
REMISSVAR

Sveriges läkarförbund
Avdelningen för Politik och Profession
Gem 2017/0168

PPAdministration@slf.se

Samling för skolan – Nationell strategi för kunskap och likvärdighet (SOU 2017:35)

Remissvar från Svenska skolläkarförbundet

Svenska skolläkarförbundet (SSLF) företräder läkare verksamma inom skolhälsovården (elevhälsans medicinska insats). Förbundet, som grundades 1921, ingår i såväl Sveriges läkarförbund som i Svenska läkarsällskapet. Svenska skolläkarförbundet lämnar följande synpunkter på *Skolkommisionens* rapport *Samling för skolan* i de två huvudavsnitt som Sveriges läkarförbund önskat.

A. Finansiering; Kapitel 8:2

Skolkommisionen betonar rakt igenom i sin rapport att

God hälsa är en nödvändig förutsättning för en framgångsrik läroprocess i skolan.

SSLF finner det mycket tillfredsställande att denna evidensbaserade kunskap nu har fått ett så tydligt genomslag.

Kommisionen föreslår att miniminivåer för insatser i både undervisning och elevhälsa införs (golvvården) för skolornas huvudmän (både kommuner och friskolor). Vidare vill kommissionen införa ett villkorat statsbidrag för undervisning och elevhälsa med kompensatoriskt syfte (likvärdighet) utifrån bl a socioekonomiska förutsättningar.

Dessa bägge åtgärder är naturligtvis bra i en strävan mot en likvärdighet i undervisning och elevhälsa. Insatserna varierar nämligen påtagligt mellan olika skohuvudmän. Historiskt har funnits nationella nyckeltal för skolhälsovården. Men dessa togs bort för att stimulera skohuvudmännen till att göra extra satsningar efter behov och ambition. Så blev det dock inte alls.

SSLF menar att

- Etablerade evidensbaserade indikatorer för socioekonomisk status i befolkningen måste användas vid fördelning av den statliga likvärdighetsskapande bidragen till skolhuvudmännen
- Staten måste övervaka att motsvarande kriterier för fördelning tillämpas inom skolhuvudmännens egna lokala områden
- Fördelningen av medel internt måste ske på sådant sätt att välfungerande och likvärdig elevhälsa kan bedrivas med bidragens hjälp

I detta sammanhang vill SSLF peka på att inom elevhälsan är skolhälsovården (elevhälsans medicinska insats) en starkt lagreglerad del som vilar mot Hälso- och sjukvårdslagen, Patientsäkerhetslagen, Skollagen, samt Socialstyrelsens och Folkhälsomyndighetens medicinska författningar. Skolhälsovården är också den enda del av verksamheterna inom elevhälsan som enligt myndigheterna har att träffa samtliga elever regelbundet för exempelvis hälsoundersökningar, samtal, vaccinationer mm.

B. Stärkt och mer tillgänglig elevhälsa; Kapitel 9:2

SSLF delar helt kommissionens uppfattning om att tillgången till elevhälsa är otillräcklig och ojämnt fördelad. Vidare vilar kunskap och förhållningssätt i arbetet för elevernas hälsa på olika traditioner och inriktningar i de olika yrkesgrupper som ingår i elevhälsan.

Skolläkarna har arbetat i frontlinjen för skolbarnens hälsa sedan slutet av 1800-talet. Skolläkarens kompetens regleras numera i den utbildning inom tilläggspecialiteten Skolhälsovård som Socialstyrelsen föreskrivit (SOSFS 2015:8). Där är de hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande perspektiven tydliga. Samtidigt har skolläkaren att genomföra medicinska bedömningar av olika symtom som inverkar på lärprocessen, exempelvis psykiska symtom, långvarig frånvaro och långvarig sjukdom. Läkarens kännedom om de neuropsykiatriska tillstånden och klinisk erfarenhet av tillstånd som i övrigt påverkar lärandet är självfallet betydelsefulla i elevhälsoarbetet.

Den av kommissionen påtalade bristen på arbete med strategier och systematiskt utvecklingsarbetet stämmer inte vad avser skolhälsovården. Skolläkarna har sedan länge arbetat i en struktur för kvalitetsutveckling och uppföljning som ett led i deras hälso- och sjukvårdsuppdrag. Därutöver, för närvarande sker en uppbyggnad av elevhälsans medicinska kvalitetsregister (EMQ), som möjliggör systematiska nationella kvalitetsbedömningar.

SSLF ställer sig helt och hållet bakom kommissionens förslag att

- Evidensbaserade program måste utvecklas och lyftas fram i skolans arbete, speciellt när det gäller mental hälsa
- Hela elevhälsan måste utveckla det hälsofrämjande och förebyggande arbetet
- En särskild utredare bör tillsättas för att utveckla elevhälsans arbete
- Detta bör utmynna i att ett nationellt kunskapscentrum för elevhälsan inrättas
- Berörda myndigheters ansvar för elevhälsans utveckling måste preciseras

SSLF ställer självfallet allt sitt medicinska kunnande och mångåriga förtrogenhet med hälsoarbete bland barn och unga till förfogande i det framtida utvecklingsarbetet.

SSLF anser att följande områden måste prioriteras i ett framtida kunskapscentrum om elevhälsan.

- Evidensbaserade metoder måste utvecklas och kunskapsöverföring till skolan göras smidigare vad gäller hälsa i stort och mental hälsa i synnerhet
- Arbete med neuropsykiatriska avvikelser i ljuset av ESSENCE begreppet måste utvecklas i skolans elevhälsa och vetenskapligt grundade synsätt främjas
- Olovlig skolfrånvaro ("hemmasittare") måste upptäckas och åtgärdas tidigare än nu
- Implementering i skolan av all den kunskap som finns om sambanden mellan fysisk aktivitet och hälsa måste förbättras
- Skolans sociala och emotionella klimat måste förbättras och ansvar tydliggöras

Kommissionen har pekat mycket tydligt på att skolans miljö ska präglas av trygghet och studiero. Detta ska klargöras tydligt i läroplanen liksom rektors ansvar för skolans miljö. Vidare ska ledarskapet i klassrum och i skolan i stort lyftas fram och betonas, befogenheter göras tydligare, liksom elevernas eget ansvar för skolans miljö.

SSLF ställer sig helt bakom dessa strävanden.

Bedömning

Svenska skolläkarföreningen anser att Skolkommissionen har gjort ett förtjänstfullt arbete för framtida utvecklingen av arbetet för elevernas hälsa. Förslagen som framförs stämmer mycket bra med den uppfattning som föreningen har, grundad på mycket lång erfarenhet och vetenskapligt grundade synsätt. Det ska bli oss en stor glädje att delta i och bidra till utvecklingen av en nationell strategi för framtida elevhälsa som är grundad i kunskap och likvärdighet.

För Svenska skolläkarföreningen

Josef Milerad
Ordförande i Svenska skolläkarföreningen

Lars Cernerud
Vetenskaplig sekreterare